

SUMMARIES IN ENGLISH AND IN ESTONIAN

Militaarpäränd: kasutamiseks või unustamiseks?

Taavi Laanepere, Tiia-Triin Truusa, Linda Cooper

Artiklis vaadeldakse militaarkogemuse aspekte, mille kaudu kujuneb või kujundatakse kestlik militaarpäränd. Eesmärk on visandada kontseptuaalne mudel, mis kirjeldab Eesti Kaitseväge reservväelaste motivatsiooni dünaamikat, liikudes regulaarselt tsiviilmaailmast militaarsfääri ja tagasi. Militaarpärändi mudel hõlmab militaarentiteedi loomist ajateenistuses ning selle hilisemat kestmist ja taastumist reservõppekogunemistel. Mudel on tuletatud veteranide siirdemudelist, mis kirjeldab elukutseliste sõdurite tsiviilellu siirdumist Suurbritannias. Nii veteranide siirdemudeli kui ka militaarpärändi mudeli aluseks on Pierre Bourdieu' teoreetiline raamistik. Militaarpärändi mudelist lähtuv artikli diskussioon põhineb Bourdieu' kapitalide teoorial. Olulisemateks mõisteteks mudeli mõistmisel on väli, *habitus* ja kapitalide konversioon.

Artikkel on olemuselt teoreetiline, mida illustreeritakse mõningate asjakohaste empiiriliste näidetega ajateenijate kompleksuuringu 2016 tulemustest. Autorid usuvad, et mida parem on kapitalide konverteeritavus tsiviil- ja militaarväljade vahel, seda parem on ajateenijate ja reservväelaste motivatsioon panustada riigikaitseks. Militaarväljal omandatud kultuuriline, sotsiaalne ja sümboolne kapital tuleb mõtestada ja arendada kasumlikuks investeringuks ka tsiviilvälja kontekstis. Ja vastupidi, üha enam avalduvad kasumlikuna ka mõned tsiviilväljal omandatud kapitalid tänapäeva militaarväljal. Positiivselt mõtestatud ja kestlik militaarpäränd muudab lihtsamaks reservväelaste taaskohanemise militaarväljal vajalike oskuste ja reeglitega. Kapitalide konversioonivõimaluste avardamine aga aitab kaasa militaarhabituse püsimisele tsiviilväljal. Loodetavasti annavad nii militaarpärändi mudel kui ka sellest lähtuv diskussioon inspiratsiooni lahendusteks, mis aitavad suurendada reservväelaste valmisolekut panustada motiveeritult riigikaitseks.

Kahtlemata mõjutab militaarpärändi nähtavust ja mõju ühiskonnas aktuaalne julgeolekupoliitiline olukord, mille mudelisse kaasamine võiks pakkuda mõtteainet militaarpärändi mudeli arendamisel. Ühtlasi pakub

artikkel Eesti militaarsotsioloogia kontekstis värske teoreetilise vaatenurga Kaitseväe inimvara kompleksuuringu tulemuste interpreteerimiseks. Artikli autorid usuvad, et militaarpärandi mudelil on potentsiaali luua ühine lähtekoht rahvusvaheliseks diskussiooniks ja koostööks riikide vahel, kus riigikaitstes on tähtis roll ajateenistusel ja reservväel.

How Important is Compulsory Military Service in the Opinion of Conscripts? Influencers and Change of Ratings During the Service Period

Anet Müürsoo

The aim of this study is to find out what conscripts think about compulsory military service, if their attitude changes during the service period, and if so, what the possible influencers are. The theory part of this article describes the relation between values and attitudes and how they are connected to ratings and human behaviour. In addition, the article looks at how changeable attitudes (and through that also the ratings) can be and what might affect this. Furthermore, the article includes a summary from previous studies about the attitudes of Estonians towards compulsory military service. The quantitative research method is used in the analysis part of this article. Two main questions were analysed: “In your opinion, how important is conscription for the security of Estonia?” and “In your opinion, how important is conscription for your personal development?” Based on those two questions, a total identifier was used to analyze changes in attitude.

The results show that the attitudes of conscripts towards the importance of military service can change during the time they serve. For approximately one third of the soldiers who entered compulsory military service in 2016, the attitudes about the importance of conscription changed during the service period. There is no certain propensity in which direction the attitudes changed. It is remarkable that during the analysis it was impossible to distinguish any social groups whose attitudes about military service were more likely to change. It was found that compared to conscripts whose mother tongue is Russian, Estonian native speakers are more likely to think that military service is necessary throughout their whole time in service. It can also be pointed out that the attitude of those who entered conscription voluntarily changes only somewhat, meaning that after the Soldier’s Basic Course (SBC)

they still think that conscription is important for their personal development or for national security.

The results also showed that the change of attitudes towards the importance of compulsory military service can be better explained through defence-themed attitudes that the soldiers had developed after completing the SBC. The main tendency is that the more positively conscripts regard defence-themed attitudes (importance of foreign missions and the level of skills needed to protect Estonia in case of foreign aggression), the more likely it is that they do not find compulsory military service to be unnecessary. Important influencers are also the factors of coming to the military service with a positive attitude and being willing to serve even if it was not mandatory. A positive attitude correlates with a better attitude towards the importance of compulsory military service.

Satisfaction with Compulsory Military Service in the Estonian Defense Forces and Determining Factors

Eteri Demus

The aim of this study is to explore how conscripts themselves evaluate different aspects of Estonian military service and how these, together with their socio-demographic characteristics, could affect their personal life satisfaction through the compulsory military service. The data was gathered by the Estonian National Defence College. The data was analysed using various statistical analysis methods (descriptive statistics and regression).

Based on the results of the analysis, it was found that the life satisfaction of conscripts changed significantly during their military service, being the highest at the start of the service before any military influence. The lowest life satisfaction was after the Soldier's Basic Course which is rather expected because many previous studies describe this period as a cultural shock for conscripts. Life satisfaction was higher again at the end of the military service when more socialization and stronger relations among conscripts could have led to the emergence of a collective identity.

Satisfaction with the different aspects of military service came out to be one of the main influences on life satisfaction during the military service, as connections between life satisfaction and satisfaction with military service are statistically significant in many cases, for example the intergroup relations, the relations with commanders, also the perception of autonomy and

usefulness of military training. The results of the analysis proved that conscripts who joined the military service voluntarily had significantly higher satisfaction with the service than those who were drafted. It was interesting to see that only education and age, out of all the socio-demographic aspects which were examined in this paper, have significant influence on satisfaction with military service.

While the key topic of this research is (life) satisfaction, it is important to understand that satisfaction is a very complex topic to study because of the variety of indicators that could influence it so that the same variables might not give the same results for different individuals. The results of this study show that the environment offered by the Defence Forces and how individuals react to this is more important than the conscript's socio-demographic background. In addition, contrary to expectations, the data revealed that despite the isolation from everyday life, satisfaction with different aspects still evolved from the same principles as outside of the military service. This means that it should, at least in theory, be possible to keep conscripts' life satisfaction on a similar level as before the start of the military service throughout the whole period of service.

The Factors Forecasting the Service Motivation of Conscripts and Their Desire to Continue Active Service

Inga Karton, Tõnis Männiste, Alo Tepp, Ivar Kornilov

The main purpose of conscription is training. However, the motivation of conscripts influences the quality of the acquisition of the skills necessary for reservists. Motivation also has an impact on the readiness of reservists to return to reservist service after their conscription. In addition, conscripts' motivation level has an impact on whether they consider the possibility to continue their service as active service members after conscription. Based on the above, this article focuses on the conscripts' service motivation and learning motivation and their evolution throughout their conscription service, as well as on related aspects and factors.

The research is based on a questionnaire from the human resource sustainability survey of the Estonian Defence Forces developed by the Centre of Excellence for Strategic Sustainability of Tartu University, the National Institute of Health Development and the Estonian National Defence College. The basic structure of the questionnaire is interdisciplinary and involves

different fields, including service motivation and learning attitudes. The sample includes all persons who started their conscription service in July and October of 2016.

According to the main hypotheses of this article, the service motivation and learning attitudes of conscripts decrease during their service, and those conscripts with higher service motivation tend to consider the possibility of further service as active service members.

The survey confirmed the proposed hypothesis according to which both the service motivation and learning attitudes of conscripts decrease during their service. Also, service motivation played an important role in considering the possibility to continue in the military after conscription. Although the overall service motivation decreased during conscription, it remained on the same level throughout conscription service for those conscripts who were considering a career in the military. Regarding changes in the considerations to continue in active service, it turned out that it decreased among the conscripts with a mainly deep learning attitude and increased among the conscripts with a mainly surface learning attitude.

„Äkki nad unustavad mu ära?”

Ajateenijate hirmud seoses teenistusega Kaitseväes

Tiiu-Triin Truusa, Kairi Talves

Artikkel keskendub ajateenijate hirmudele seoses teenistusega Kaitseväes. Analüüsi aluseks on Tartu Ülikooli, Tervise Arengu Instituudi ja Kaitseväe Ühendatud Õppeasutuste koostöös algatatud inimvara kompleksuuringu 2016. aastal Kaitseväes teenistust alustanud ajateenijate küsitlusandmed. Kaitseministeeriumi tellitud ja Turu-uuringute AS-i Juhan Kivirähki juhtimisel tehtud uuringu „Avalik arvamus ja riigikaitse” põhjal on Eestis olnud taas-iseseisvumisest saadik kohustuslikule ajateenistusele väga suur ühiskondlik toetus. Sama uuringu andmed näitavad ka seda, et vanuserühmade lõikes on toetus teenistusele erinev, kõige väiksem on toetus selles vanuserühmas, keda ajateenistus kõige otsesemalt puudutab ehk siis vanuses 18–27.

Artiklis kasutame küsimusele „Millised on teie isiklikud hirmud ja /või probleemid seoses teenistusega kaitseväes?” vabas vormis antud vastuseid. Nende vastuste kui tekstikorpuse kvalitatiivne analüüs on artikli keskmes. Lähtuvalt sellest, et küsimusega taheti vastus saada hirmude ja probleemide kohta, annavad artiklile tooni nimelt negatiivsed hinnangud. Võimalust

vastata küsimusele vaba tekstiga, kasutas ligi 10% uuringus osalenutest, mis ei ole õnneks suur osakaal, kuid tulemustesse tuleb sellest hoolimata suhtuda tõsiselt, sest nagu selgub ka meie artiklist, ei ole tegemist pelgalt rahulolematusega. Pigem peegeldavad tulemused laiemalt Eesti ühiskonnas toimuvaid muutusi, millega tuleb ka ajateenistust kujundades ja seal õpetades arvestada.

Ankeetküsitluse vabade vastuste analüüs on eripärane sellepärast, et vastused varieeruvad paarist sõnast pikemate lõikudeni. Seetõttu tegelesime mõlemad artikli autorina ka tekstide kodeerimisega ja analüüs on tehtud nende koodide põhjal, mille puhul mõlemad kodeerijad olid ühel meelel. Selline lähenemine võimaldab tagada analüüsitava tekstimaterjali parema sisemise koherentsuse ja vältida ületõlgendusi. Koodide alusel moodustasime kaks tuumkateooriat ja nende alamkateooriad: 1) isiklik areng ja muutused, sh muutused isiklikus elus, muutused enesemääratluses, muutused staatuses; 2) kohanemine militaarkeskkonnaga, sh kohanemine militaarkultuuri ja -mõttemaailmaga, kohanemine militaarkeskkonnaga.

Tulemustest selgub, et kuigi Eesti avalikkuses on suhtumine ajateenistusse väga positiivne, peegeldavad ajateenijate hirmud, et seda nähakse pigem katkestusena, mitte sujuva ja vajaliku osana nende elus. Seesugused hoiakud võivad olla üheks põhjuseks, miks ajateenistusest väljalangevus on suhteliselt sage. Eesti ühiskonnas individualiseerimise ja sotsiaalse aja kiirenemisega seotud protsessid peegelduvad ajateenijate hirmudes, eeskätt kartuses kaotada oma positsioon ühiskonnas ning lasta käest võimalused, mis tekiksid ajateenistuses viibimise ajal. Kuna ajateenistusse mineku puhul on tegemist väga olulise muutusega noore inimese elus ning sealne elukorraldus erineb väga palju elust tsiviilis, on üheks suuremaks hirmuks ajateenistuse alguses militaarkultuuri ja -keskkonnaga kohanemise hirm, sh näiteks kohanemine eluolu, distsipliini, füüsilise koormuse ja ajateenistuse nõuetega. Kuna see hirm on väiksem neil, kes on enne ajateenistust militaarvaldkonnaga kokku puutunud, nt riigikaitseõpetuse tundides osalemise kaudu või riigikaitsega seotud vabatahtlikes organisatsioonides, tundub, et ajateenistusse tulles on noorte teadlikkus eesootavast suhteliselt vähene.

Kui kohanemisega seotud hirmud on ennekõike keskkonnast tulenevad ja neid saab oskusliku teavitustöö ja ajateenistuseks ettevalmistusega vähendada, on märksa tõsisemaks probleemiks hirmud, mis seonduvad enda muutumisega ning aja kaotamisega ajateenistuses olles. Ajateenistust ei nähta vajaliku ning mõtestatud osana oma elukaares. See on omamoodi seotud aja kiirenemisega protsessiga ühiskonnas, kus teatavas ajahetkes toimuvad protsessid on kokku surutud ja ajutised. See tekitab inimestes tunde, et nad peavad olema kohal, käima ajaga kaasa ja haarama kinni igast võimalusest, et

kohanduda kiirete muutustega ühiskonnas. Samas toob individualiseerimine kaasa surve oma elu ise aktiivselt kujundada. Seesuguste ühiskondlike protsessida koosmõju toob kaasa elukaare jaotumise nn projektideks, ajutisteks perioodideks, kus oodatakse maksimaalset kohalolekut. Ajast mahajäämise, staatuse kaotamise ning suhete kaotamise tunne on selliste protsesside paratamatu kõrvalnähtus. Viibida ajateenistuses peaaegu aasta, võib tunduda sellises kontekstis väga pika ajana ning elust maha- ja eemalejäämise tunne on kerge tekkima.

Analüüsides ajateenijate vastuseid hirmude kohta, torkab ennekõike silma nende intensiivsus. See tekitab mõtte, et ilmselt oleks aeg avada ühiskondlik arutelu selle üle, mida me eeldame, et ajateenija teenistuses õpib ja kuidas on neid oskusi võimalik edaspidi tsiviilmaailmas eduka eneseteostuse toetamiseks rakendada. Kohustusliku ajateenistuse põhimõte peaks sisaldama – nii ajateenistuse eesmärkide, läbiviimise kui ka väljaõppe mõttes – neid vaatenurki, kuidas see sobitub noorte inimeste elukaarde viisil, et seda nähakse pigem positiivse ning kasuliku kogemusena ning paremini seotuna muude aspektidega elus.

Vaimne tervis militaarkontekstis: emotsionaalne enesetunne ja abi otsimine ajateenistuse jooksul

Merle Purre, Leila Oja

Vaimse tervise probleemid ja neile abi otsimine militaarkontekstis on pälvitud laialdast teaduslikku tähelepanu. Valdav osa kirjandusest vaatleb seda probleematikat tegevteenistujate ja missioonilt naasnud veteranide seas. Nende gruppide hulgas nähakse vaimse tervise probleemide stigmatiseerimist olulise barjäärina abini jõudmisel.

Vaimse tervise seisundeid ja abi otsimist ajateenijate seas on uuritud oluliselt vähem. Seega puuduvad põhjalikud teadmised selle kohta, kuidas muutub ajateenijate emotsionaalne seisund teenistuse jooksul ning mil määral pöördutakse psüühilist tervist puudutavate tervisekaebustega abivõimaluste poole.

Käesoleva töö eesmärk oli uurida muutusi ajateenijate emotsionaalses enesetundes ajateenistuse jooksul ning vaadelda abivõimaluste poole pöördunute osakaalu ajateenijate seas. Inimvara kompleksuuringu ajateenijate küsitluse käigus uuriti teenistuse jooksul kolmel korral ajateenijate emotsionaalset enesetunnet EEK-2 küsimustiku abil. Analüüsiti vaimse

tervise probleemidega seotud sümptomite esinemist, et mõista teenistusega kohanemist ja stressoritega toimetulekut. Hindamaks vaimset tervist puudutava abi poole pöördumist, uuriti, kas ja mil määral on kolmandas küsitlus-etapis osalenud ajateenijad puutunud kokku sotsiaaltöötaja, psühholoogi ja kaplani tugiteenusega.

Analüüs osutas depressiooni, ärevuse ning paanikahäire ja agorafobiaga seotud tervisekaebuste esinemissageduse suurenemisele ajateenistuse jooksul. Sotsiaalfobiale, kurnatusele ja uneprobleemidele viitavate tervisekaebuste esinemine teenistuse käigus vähenes.

Emotsionaalset enesetunnet teenistuse alguses võib mõjutada see, mil määral tajutakse kontrolli ajateenistusse astumise üle. Vabatahtlikult isikliku avalduse alusel teenistusse astunud ajateenijad raporteerisid depressiooni ja ärevusega seotud sümptomite kohta vähemal määral kui need, kes asusid aega teenima kutse alusel. Depressiooni ja ärevusega seotud tervisekaebuste esinemine teenistuse alguses oli analüüsi tulemusel seotud ka enne tähtaega reservi arvamiseiga. Statistiliselt oluline erinevus teenistuse katkestanud ajateenijate ja väljaõppe läbinud ajateenijate tulemuste vahel ilmnis juba esimese küsitluslaine puhul.

Rohkem kui pooled kolmandas küsitluslaines osalenud ajateenijatest ei olnud teenistuse jooksul puutunud kokku sotsiaaltöötaja, psühholoogi või kaplani tugiteenusega. Kui umbes pooltel ajateenijatest ei olnud kontakti ühegagi neist tugitöötajatest, siis huvitava tähelepanekuna oli peaaegu 40% ajateenijaid puutunud kokku kõigi kolmega. Vaimse tervise probleemide esinemise ja abiotsimise seos oli vähene – peaaegu pooled ajateenijad, kelle tulemused esimeses küsitluslaines viitasid märkimisväärsele distressile, ei olnud kolmanda küsitluslaine toimumise ajaks puutunud kokku ühegagi nimetatud tugiteenustest. Meditsiiniabi poole pöördumist raporteeris seevastu enamik ajateenijad. See võib anda põhjuse kaaluda võimalust muuta emotsionaalse enesetunde hindamine osaks tavapärasest meditsiinilisest ülevaatuses. See võimaldaks suunata distressi kogevad ajateenijad spetsiifilise abi poole ning varajase sekkumisega vaimse tervise probleemidest tingitud väljalangevust vähendada.

Tulemustest ilmnis asjaolu, et ajateenijad näevad spetsiifilisi tugiteenuseid märkimisväärselt vähem oluliste abiallikatena kui ümbritsevaid sõjaväelisi ülemaid. Võttes abiallikaid puudutavate hoiakute analüüsimisel arvesse ajateenijate kontakti vastava tugiteenusega, ilmnis kontaktis olnud ajateenijate positiivsem hinnang teenustele. See osutab erinevustele abiallikate kuvandis ajateenijate seas – kui puudub isiklik kontakt teenusega, siis pigem ei nähta seda probleemide lahendamisel potentsiaalse abina. Seega on üks

võimalus ajateenijate tugiteenuste poole pöördumise soosimiseks teha rohkem teavitustööd, mis avaks tugiteenuste kui abiallikate sisu ja funktsiooni. Samuti võib oluliseks tööriistaks osutada sõjaväeliste ülemate koolitamine selles vallas, mis lihtsustaks vaimse tervise probleemide varast märkamist ja asjakohast sekkumist.

Attrition Among Estonian Conscripts – Social Factors and Their Dynamics

Kairi Kasearu, Ulvi Uulimaa-Margus

Conscription has been abolished in many countries; however, changes in the security environment and recruitment needs have brought the question of conscription back to the table. Compulsory military service has its pros and cons from different perspectives – societal and individual. An indicator of the effectiveness of conscription is the attrition rate during the service period. In Estonia, the attrition rate has been relatively high – approximately one fifth of conscripts have been discharged from service. The aim of the study is to explore which social and demographic factors have an impact on the risk of attrition. Based on data from the Estonian Conscript Survey, we estimate the risk of attrition among draftees during their service (8 or 11 months). The survey was carried out in 2016–2017 among conscripts who were drafted during this time period. We apply multivariate survival analysis (Cox proportional hazards regression) to estimate the effect of sociodemographic characteristics and attitudes on attrition. Conscript attrition is also related to the attitudes of significant others and the conscript's satisfaction with their health and degree of military readiness. Based on the results of the analysis, we found that the attrition risk is higher among older conscripts. This association could be described by other factors: partnership status, poor health and economic difficulties. Namely, the risk of attrition is higher among those who were not satisfied with their health at the beginning of the service and who had difficulties in coping economically. Moreover, the partner's (spouse, unmarried cohabiting partner) negative attitude towards conscript service was significantly associated with being discharged from service. To conclude, the results indicate that although the official reasons for being discharged from service are related to health problems, our analysis shows that there is a range of other contributing social factors.

Predictive Factors for Dropping out of Compulsory Military Service for Health Reasons

Leila Oja, Jaanika Piksööt

The article deals with drop-outs and predictive health-related factors. The analysis compares the data of the Defence Resources Agency regarding conscripts who dropped out because of health during the training period and the respondents of the first polling wave in the 2016 human resources survey. This comparison provides the opportunity to find out whether health problems in compulsory military service are the escalation of previous health problems or they are caused by other reasons.

The article also seeks to determine to what extent it is possible to predict who is more likely to drop out from compulsory military service on the basis of background characteristics, self-assessed health, physical fitness performance, use of medications, motivation etc.

Based on the background characteristics, the results confirm that the conscripts who drop out before the end of training differentiate in terms of their older age, they were living in partnership before the conscription, their family income is lower and they more frequently do not speak Estonian at home.

Compared to other conscripts, they have lower health ratings; they are more likely to suffer from chronic diseases including obesity, joint diseases, back problems, asthma, stomach ulcers, depression, injuries, poisonings, and allergies. Before entering military service they were more likely to use prescription drugs.

Among those who drop out from military service due to health, there are more of those who at the beginning of military service self-assessed their physical condition as (very) poor, and due to injuries they have not been involved in sports.

As to emotional health, the conscripts who drop out of military service before the end have significantly higher depression scores compared to conscripts who complete the required military service.

Among the drop-outs there are more young people who start their military service on a compulsory basis, rather than choosing their own time for military service. The drop-outs also tend to start their compulsory military service rather reluctantly.